

Warszawa, dnia 21 września 2018 r.

Poz. 68

**DECYZJA NR 46
MINISTRA SPORTU I TURYSTYKI¹⁾**

z dnia 21 września 2018 r.

w sprawie wprowadzenia „Programu Ministra Sportu i Turystyki KIBICE RAZEM dotyczącego poprawy organizacji i bezpieczeństwa imprez sportowych w Polsce poprzez budowę struktur dialogu i współpracy ze środowiskiem kibiców na lata 2019 – 2021”

Na podstawie art. 12a ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1160 z 2018 r. poz. 138 i 310) ustala się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się „*Program Ministra Sportu i Turystyki KIBICE RAZEM dotyczący poprawy organizacji i bezpieczeństwa imprez sportowych w Polsce poprzez budowę struktur dialogu i współpracy ze środowiskiem kibiców na lata 2019-2021*”, stanowiący załącznik do niniejszej decyzji.

§ 2. Decyzja wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Sportu i Turystyki

Witold Bańka

¹⁾ Minister Sportu i Turystyki kieruje działem administracji rządowej – kultura fizyczna, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 2318)



Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Załącznik do decyzji Nr 46
Ministra Sportu i Turystyki
z dnia 21 września 2018 r.



**Program Ministra Sportu i Turystyki KIBICE RAZEM
dotyczący poprawy organizacji i bezpieczeństwa
impresz sportowych w Polsce poprzez budowę struktur
dialogu i współpracy ze środowiskiem kibiców na lata
2019 – 2021**

Akceptuję:

Jan Widera
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Sportu i Turystyki

Zatwierdzam:

Witold Bańka
Minister Sportu i Turystyki

Warszawa, wrzesień 2018 r.

I. Wstęp

Działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa imprez sportowych przybierają różną formę w zależności od charakteru imprezy, liczby uczestników oraz rodzaju podmiotów odpowiedzialnych za jej organizację i porządek publiczny w danym kraju. W poprzednich dziesięcioleciach przeciwdziałanie incydentom podczas widowisk sportowych polegało przede wszystkim na stosowaniu rozwiązań infrastrukturalnych, służących separacji grup kibiców i umożliwiających kontrolę nad widzami, tłumieniu aktów przemocy przez powołane do tego służby oraz system zakazów stadionowych. Wydarzenia na europejskich stadionach pokazały jednak, że tak restrykcyjne rozwiązania bez zapewnienia odpowiedniej współpracy i dialogu z kibicami przynoszą ograniczone korzyści w obszarze bezpieczeństwa, powodując niekiedy skutki uboczne: eskalację przemocy i niechęci pomiędzy fanami, klubami i organami państwa, wzrost kosztów organizacji meczów oraz straty wizerunkowe dla wszystkich stron.

Fiasko europejskiej polityki zapewniania bezpieczeństwa metodą „siłowego” tłumienia konfliktów skłoniło do poszukiwania nowych rozwiązań. Odchodzić zaczęto od przedmiotowego traktowania fanów sportu na rzecz podejścia podmiotowego. Najgłębsze zmiany dotknęły samych podwalin koncepcji bezpieczeństwa tj. sposobu postrzegania kibica, w mniejszym zakresie zaś fizycznych środków zabezpieczenia (rozwiązania infrastrukturalne i penalizacja niepożądanych zachowań stanowią nadal jedno ze skutecznych narzędzi poprawy bezpieczeństwa na stadionach).

Zmiana wizerunku kibica polegała na uznaniu, że fan to konkretna osoba, a nie część bezimiennego, agresywnego tłumu. Podmiotowe traktowanie widzów imprezy oparto na przekonaniu, że przeważająca większość kibiców zainteresowanych jest udziałem w ciekawym i bezpiecznym widowisku oraz kulturalnym dopingiem. Zjawisko tzw. komercjalizacji futbolu, obserwowane od kilku lat głównie na stadionach europejskich, dodało nowy rys do wizerunku kibica - stał się on klientem, o konkretnych oczekiwaniach, co do usługi, jaką jest udział w meczu. Płacąc za możliwość obejrzenia widowiska sportowego, kibic wymaga, aby usługa ta została mu dostarczona w formie bezpiecznej i kulturalnej rozrywki, którą będzie mógł cieszyć się w gronie znajomych i rodziny.

Za dominujący obecnie trend w organizacji imprez sportowych uznać należy zintegrowane i wielopodmiotowe postrzeganie bezpieczeństwa imprez oraz nacisk na konieczność elastycznego reagowania na pojawiające się w tym zakresie wyzwania. Zintegrowane podejście do bezpieczeństwa zakłada realizację działań w trzech obszarach: bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi widza oraz współpracę wszystkich podmiotów zaangażowanych w organizację imprezy. Żaden z powyższych elementów nie może funkcjonować w oderwaniu od pozostałych – tylko wspólne ich wdrażanie wytyczy drogę skutecznej poprawy stanu bezpieczeństwa. Elastyczne reagowanie na problemy wskazuje z kolei na potrzebę ciągłego poszukiwania nowych środków przeciwdziałania przemocy i wynika z obserwacji, że wiele z wyzwań, które stały przed

nami w przeszłości, nie stanowi dziś utrudnienia dla bezpiecznej organizacji imprezy, zastąpiły je jednak nowe, w tym przede wszystkim zagrożenie terrorystyczne oraz używanie środków pirotechnicznych.

Pomimo zmian w podejściu do bezpieczeństwa imprez sportowych, jedna rzecz pozostaje niezmienna: oczekiwanie kibica, że uczestnicząc w meczu będzie nie tylko miał okazję obserwować porywające widowisko sportowe, ale że podczas imprezy zostanie mu zapewnione bezpieczeństwo. Temu oczekiwaniu sprostać muszą organizatorzy imprez sportowych oraz służby i organy państwa.

II. Założenia Programu

Ministerstwo Sportu i Turystyki za jeden ze swoich priorytetów przyjęło działania profilaktyczne i edukacyjne organizowane na rzecz i przy udziale fanów sportu. Zaangażowanie w obszarze bezpieczeństwa imprez sportowych stanowi obowiązek ministerstwa wynikający z prawa krajowego oraz umów międzynarodowych. MSiT może poszczycić się wieloma dokonaniem na tym polu poprzez realizację działań w zakresie m.in.: współpracy z polskimi związkami sportowymi, monitorowanie sytuacji na stadionach piłkarskich, prowadzenie współpracy krajowej i międzynarodowej oraz finansowanie projektów społecznych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i agresji w sporcie.

Spośród tych inicjatyw jedna wybija się jednak wyraźnie na pierwszy plan. Realizowany od 2010 r. Program KIBICE RAZEM jest najważniejszym i najdłużej funkcjonującym projektem współpracy organów państwa ze środowiskiem kibiców w Polsce. Program ma charakter partnerski i angażuje zarówno stowarzyszenia kibiców, jak i kluby i związki sportowe oraz samorządy. Realizacja programu w ubiegłych latach podlegała modyfikacjom, cele projektu pozostały jednak te same. Efektem Programu ma być nie tylko wyeliminowanie nieporozumień i sytuacji konfliktowych w relacjach pomiędzy klubami sportowymi, kibicami oraz służbami i organami państwa czy też przeciwdziałanie aktom przemocy i dyskryminacji, ale również zbudowanie struktur stabilnej i trwałej współpracy z kibicami, wspieranie ich działań na rzecz środowiska lokalnego oraz stworzenie kadr reprezentujących środowisko kibicowskie, które zdolne będą do prowadzenia partnerskiego dialogu z instytucjami i służbami państwa, klubami i związkami sportowymi, lokalnymi instytucjami naukowymi, oświatowymi i kultury czy też mediami.

Założenia Programu KIBICE RAZEM oparte zostały na doświadczeniach z realizacji projektu o tej samej nazwie, wdrażanego przez MSiT od 2010 r. Projekt opracowany został na zlecenie Ministra Sportu i Turystyki w ramach przygotowań do przeprowadzenia turnieju finałowego UEFA EURO 2012 w Polsce przez Spółkę PL.2012. i miał na celu zbudowanie trwałych struktur współpracy z lokalnymi środowiskami kibicowskimi. W latach 2010 – 2012 utworzone zostały 4 ośrodki lokalne w: Warszawie, Gdyni, Gdańsku i Wrocławiu. W 2013 r. do już funkcjonujących ośrodków dołączyły 2 nowe miasta: Legnica i Tychy, w 2014 r. zaś Kielce, Zabrze

i Poznań. Formuła realizacji projektu (współpraca MSiT ze stowarzyszeniami kibiców i lokalnymi organizacjami pozarządowymi) okazała się skuteczna: zagwarantowała dotarcie do hermetycznej grupy kibiców piłkarskich i umożliwiła pracę profilaktyczną, prowadzącą do poprawy relacji kibiców z ich otoczeniem społecznym oraz redukcji postaw przemocy i poglądów o charakterze ekstremistycznym. Projekt odniósł również sukces promocyjny: kilkanaście nowych stowarzyszeń kibiców i jednostek samorządu terytorialnego wyraziło chęć uczestnictwa w nim. W związku z powodzeniem realizacji projektu społecznego, Minister Sportu i Turystyki zdecydował o jego przekształceniu w Program MSiT o trzyletnim okresie realizacji (2016-2018). Decyzja ta uzasadniona była koniecznością zapewnienia stabilnego systemu finansowania ośrodków dla kibiców. Dotychczasowa formuła (coroczne ogłaszanie konkursu ofert) powodowała opóźnienia w rozpoczęciu realizacji projektu w kolejnym roku oraz destabilizowała funkcjonowanie ośrodków. Koordynatorzy lokalni, niepewni dalszego zatrudnienia, odchodzili z projektu, a samorzady wstrzymywały przekazanie dotacji ośrodkom dla kibiców do czasu rozstrzygnięcia konkursu w ministerstwie. Nowa forma wdrażania zadania publicznego, jako 3-letniego Programu, pozwoliła na ogłoszenie konkursu ofert na realizację działań w okresie trzyletnim i zaplanowaniu wydatków z budżetu MSiT na ten cel w dłuższej perspektywie. Umożliwiło to rozwój sieci ośrodków lokalnych oraz stabilizację partnerstwa organów władzy centralnej i samorządowej, organizacji pozarządowych i szeroko rozumianego środowiska kibiców. W latach 2016-2018 do Programu dołączyli kibice z kolejnych miast: Białegostoku, Chorzowa, Lublina, Szczecina, Bełchatowa, Nowego Sącza, Opola i Mielca.

Otwarcie lokalnych ośrodków dla kibiców w 17 miastach w Polsce pozwoliło na realizację wielu cennych inicjatyw, zmierzających nie tylko do wspierania ulubionego klubu ekspresyjnym dopingiem, ale również szeroko zakrojonej działalności społecznej poza stadionem. Realizacji doczekały się innowacyjne i wartościowe projekty w skali lokalnej i ogólnopolskiej. Współpraca ze środowiskiem kibiców pozwoliła na przełamanie stereotypów w relacjach pomiędzy organami centralnymi, samorządowymi i środowiskiem postrzeganym dotychczas jako „trudne” czy wręcz patologiczne w wielu miejscach w Polsce.

Na polskich stadionach wciąż dochodzi jednak do konfliktów i aktów przemocy. Jak wskazują statystyki Polskiego Związku Piłki Nożnej w sezonie 2017/2018 incydenty podczas meczów przybierały najczęściej charakter obraźliwych i wrogich okrzyków (podczas 466 meczów w 3 najwyższych klasach rozgrywkowych tj. Ekstraklasie, I i II lidze), rzucania przedmiotów na płytę boiska i sektory (57 meczów) oraz użycia środków pirotechnicznych (125 meczów). W czasie 35 meczów doszło do przerwania zawodów ze względu na wystąpienie incydentów. Jakość obsługi uczestnika widowiska sportowego oraz dostęp do stadionów i dostosowanie infrastruktury do potrzeb różnych grup kibiców stanowią również pole do zmiany i interwencji. W wielu miejscach żywe są uprzedzenia i stereotypy nt. kibiców piłki nożnej.

Rozwiązania przyjęte w Programie MSiT KIBICE RAZEM potwierdziły w ubiegłych latach swoją skuteczność. W wielu miastach w Polsce udało się wyeliminować bariery

dla dialogu i współpracy. Do części środowisk kibicowskich nie udało się jednak dotrzeć, a wiele samorządów nie dostrzegło jeszcze potrzeby współpracy z fanami piłki nożnej. Stan bezpieczeństwa na stadionach i powyższe czynniki sugerują, że nadal istnieje realna potrzeba realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz bezpieczeństwa imprez sportowych. Zakończenie realizacji Programu wiązałoby się z poważnymi, negatywnymi konsekwencjami. Wycofanie oferty współpracy, jaką ministerstwo złożyło kibicom i władzom samorządowym, przyniosłoby straty wszystkim stronom. Władze miast, w których projekt realizowany był w ubiegłych latach, wyrażają chęć jego współfinansowania w przyszłości. Kontynuacja Programu stanowi jedyną gwarancję dalszego funkcjonowania ośrodków dla kibiców.

III. Podstawy prawne programu

Program ogłasza się na podstawie art. 12a. ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1160 oraz z 2018 r. poz. 138 i 310). Zapisy dotyczące potrzeby i form współpracy z kibicami stanowią jeden z głównych elementów Konwencji Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych oraz Ujednoliconej Rekomendacji Rady Europy w sprawie bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi widzów meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych (Rec (2015) 1). Finansowanie Programu KIBICE RAZEM przez MSiT odbywa się w drodze otwartego konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.).

IV. Charakterystyka Programu

Kolejna edycja Programu KIBICE RAZEM ma na celu kontynuację najlepszych spośród inicjatyw z ubiegłych lat, wdrożenie nowych działań na poziomie centralnym i lokalnym oraz poprawę wewnętrznej organizacji Programu i współpracy partnerów.

Implementacja Programu Ministra Sportu i Turystyki KIBICE RAZEM, wcześniej jako projektu społecznego, realizowanego od 2010 r., stanowiła próbę zbudowania nowego sposobu komunikacji i współpracy z sympatykami sportu. Program skierowany został do aktywnych fanów piłki nożnej, proponując pozytywną alternatywę dla kultury przemocy. Jego główne założenie stanowi twierdzenie, że systematyczne wspieranie pozytywnych i pozbawionych elementów nienawiści i agresji inicjatyw wychodzących ze środowiska kibiców oraz pomoc w stopniowej profesjonalizacji organizacji kibicowskich i nawiązywaniu przez nich partnerstw dla realizacji własnych celów statutowych, zaowocować może rozwiązaniem kluczowych problemów dla bezpieczeństwa imprez sportowych. Profilaktyczny i edukacyjny charakter projektu służyć ma redukcji postaw przemocy poprzez promocję dialogu i obywatelskiego zaangażowania fanów na rzecz klubu sportowego, miasta, regionu i społeczności lokalnej.

Próba zbudowania trwałych struktur współpracy ze środowiskami kibiców piłki nożnej zakończyła się sukcesem. Realizacja Programu KIBICE RAZEM wydobyła społeczny potencjał grup kibicowskich i udowodniła, że wiele stowarzyszeń kibiców zainteresowanych jest nie tylko aktywnym dopingiem swojej drużyny, ale i działaniami na rzecz miasta i regionu. Dzięki Programowi MSiT w 17 miastach w Polsce realizacji doczekały się wartościowe i innowacyjne inicjatywy, a sympatyków sportu udało się zaangażować w akcje na rzecz społeczności lokalnej, ukochanego klubu sportowego, szkół i organizacji pozarządowych. Formuła realizacji projektu (współpraca MSiT ze stowarzyszeniami kibiców i lokalnymi organizacjami pozarządowymi) okazała się skuteczna: zagwarantowała dotarcie do hermetycznej grupy kibiców piłkarskich i umożliwiła pracę profilaktyczną, prowadzącą do poprawy relacji kibiców z ich otoczeniem społecznym oraz redukcji postaw przemocy i poglądów o charakterze ekstremistycznym. Projekt odniósł również sukces promocyjny: kolejne stowarzyszenia kibiców i jednostek samorządu terytorialnego wyraziło chęć uczestniczenia do Programie. Posiadanie ośrodka dla kibiców postrzegane jest jako wyróżnienie, zarówno przez władze miasta, jak i stowarzyszenia fanów piłki nożnej.

W związku z powodzeniem realizacji poprzedniej edycji Programu, Minister Sportu i Turystyki podjął decyzję o jej kontynuacji w kolejnych latach. Nowa odsłona Programu zrealizowana zostanie w latach 2019-2021. Cel główny Programu pozostaje ten sam, cele operacyjne wytyczają jednak nową ścieżkę jego realizacji. Nastąpi m.in.: odejście od aspektu ilościowego (tworzenie kolejnych ośrodków), na rzecz zapewnienia wysokiej jakości realizowanego zadania publicznego. Główne akcenty w nowym Programie położone zostaną na takie aspekty jak np.: wzmocnienie roli już istniejących ośrodków dla kibiców w ich środowisku lokalnym i poprawę zarządzania Programem na poziomie lokalnym i centralnym. W Programie pojawi się szereg nowych elementów. Ośrodki kibicowskie poddane zostaną ocenie jakościowej pod względem warunków infrastrukturalnych, efektywności zarządzania, innowacyjności i atrakcyjności realizowanych projektów oraz dopasowania oferty ośrodka do potrzeb lokalnego środowiska sympatyków sportu i mieszkańców miasta. Zadaniem lokalnych ośrodków dla kibiców będzie nie tylko podejmowanie działań na rzecz własnego środowiska, ale całej społeczności lokalnej, w tym realizacja działań na rzecz edukacji oraz popularyzacji sportu i rekreacji wśród mieszkańców miasta. Zadanie to realizowane będzie przy współudziale szerokiego grona partnerów, np. szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, ośrodków wychowawczych, stowarzyszeń pozarządowych i klubów sportowych. Koordynatorzy zobligowani zostaną również do aktywnego poszukiwania partnerów i nowych źródeł finansowania swoich projektów. Jednocześnie MSiT nie zamyka się na możliwość otwarcia kolejnych ośrodków dla kibiców – pozyskanie nowych miast uczestniczących w Programie nie będzie jednak głównym zadaniem koordynatora centralnego. W przypadku pojawienia się stowarzyszeń kibiców i jednostek samorządu terytorialnego, chętnych do udziału w Programie, poddane zostaną one ocenie pod względem potencjału realizacji zadania publicznego i tylko te, które będą w stanie zapewnić odpowiednie finansowe i merytoryczne zaplecze do implementacji Programu, zostaną przyjęte do projektu.

Podstawowym podmiotem organizacyjnym w Programie KIBICE RAZEM jest ośrodek lokalny stanowiący miejsce spotkań kibiców, prowadzony przez koordynatorów. Koordynator ośrodka to osoba wywodzących się ze stowarzyszenia kibiców lub innej lokalnej organizacji pozarządowej i działających jako pośrednicy między kibicami a klubami piłkarskimi, urzędami miast, mediami i organizacjami pozarządowymi. Lokalni koordynatorzy wspierać będą inicjatywy wychodzące ze środowiska kibiców, pośredniczyć w dyskusjach, dbać o właściwe relacje między kibicami a lokalnymi instytucjami życia publicznego, a także wspierać proces budowy pozytywnego wizerunku kibiców poprzez aktywną politykę informacyjną.

Koordynator centralny i koordynatorzy lokalni realizować będą następujące zadania w Programie:

1.

Zapewnienie stabilnego modelu finansowania za poziomie lokalnym i centralnym. Zadaniem koordynatora centralnego jest realizacja zobowiązań finansowych względem ministerstwa oraz zapewnienie wkładu własnego na potrzeby Programu. Na poziomie lokalnym koordynatorzy mają obowiązek pozyskania funduszy miejskich na prowadzenie ośrodka. Obaj realizatorzy Programu (centralny i lokalny) zobligowani zostaną również do aktywnego poszukiwania nowych źródeł finansowania działań. Ubieganie się o środki zewnętrzne może mieć formę np. aplikowania o środki finansowe pochodzące ze źródeł publicznych (granty miejskie), niepublicznych (od sponsorów) czy organizacji międzynarodowych. Te ośrodki dla kibiców, które nie uzyskały dotychczas dotacji z urzędu miasta podejmą negocjacje z władzami miasta w celu nawiązania współpracy.

Efektom podjętych działań będzie finansowe „zakorzenienie” ośrodków dla kibiców w środowisku lokalnym i częściowe uniezależnienia ich działań od dotacji MSiT.

2.

Intensyfikacja współpracy ośrodków z samorządem i społecznością lokalną. Zadaniem prowadzących ośrodek będzie analiza potrzeb lokalnych i ścisła współpraca w tym zakresie z władzami samorządowymi, klubem piłkarskim i innymi instytucjami życia społecznego. Działania ośrodka uwzględniać mają specyfikę lokalną a oferta ośrodka zaprojektowana zostanie tak, aby stanowić odpowiedź na oczekiwania mieszkańców danego miasta, w tym kibiców. Podejście takie otworzy drogę koordynatorom do udziału w konkursach ogłaszanych przez miasto na realizację lokalnych projektów społecznych oraz wprowadzenie założeń i celów Programu KIBICE RAZEM do strategii miast, biorących udział w projekcie.

Efektom podjętych działań będzie dopasowanie oferty ośrodka do realnych potrzeb nie tylko kibiców, ale wszystkich mieszkańców miasta.

3.

Opracowanie standardów jakości dla ośrodków lokalnych. W kolejnej edycji Programu Ministerstwo Sportu i Turystyki, we współpracy z koordynatorem centralnym i koordynatorami ośrodków lokalnych oraz ekspertami (w tym osobami wywodzącymi się ze środowiska akademickiego), opracuje standardy jakości ośrodka dla kibiców. Standardy jakości określać będą optymalne parametry funkcjonowania ośrodka, w tym np.: warunki lokalowe, efektywność zarządzania, umiejętność

budowania partnerstw z lokalnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, innowacyjność i atrakcyjność realizowanych projektów oraz dopasowanie oferty ośrodka do potrzeb lokalnego środowiska fanów i mieszkańców miasta. Informacja o tym, jak wygląda „wzorcowy ośrodek dla kibiców” przekazana zostanie partnerom projektu, w tym przede wszystkim samorządom. Ośrodki poddane zostaną ocenie jakościowej w zakresie spełniania standardów a koordynatorom lokalnym przekazana zostanie opinia wraz z rekomendacjami w zakresie potrzeby wprowadzenia zmian w działalności ośrodka (zakłada się ewaluację przynajmniej części istniejących ośrodków w ciągu trwania bieżącej edycji Programu).

Efektom podjętych działań będzie ujednoczenie standardów pracy ośrodków lokalnych, poprawa jakości zarządzania oraz upowszechnienie najlepszych praktyk (powielenie wzorcowych praktyk we wszystkich miastach).

4.

Poprawa jakości zarządzania projektem na poziomie centralnym.

W ubiegłych latach rozpoczęte zostały prace na rzecz intensyfikacji współpracy pomiędzy głównymi partnerami w Programie. Pojawiające się problemy w zakresie przepływu informacji między MSiT, koordynatorem centralnym, miastami partnerskimi i ośrodkami dla kibiców wynikały z braku identyfikacji jst z poziomem centralnym Programu (większość działań realizowano lokalnie, część samorządów i koordynatorów nie posiadała dostatecznej wiedzy o całości projektu czy działaniach pozostałych ośrodków). Sytuacja ta wpłynęła negatywnie na proces dzielenia się wiedzą i dobrymi praktyki oraz promocję Programu KR.

W latach 2019-2021 dwa największe wydarzenia o charakterze ogólnopolskim (konferencja KIBICE RAZEM i młodzieżowy turniej piłkarski), które służyć mają integracji osób, zaangażowanych w realizację Programu KR, przyjmą nową formę. Dobór tematów, prelegentów i uczestników konferencji będzie miał na celu zapoznaniu osób zaangażowanych w program z działaniami na poziomie centralnym oraz najlepszymi inicjatywami z innych lokalizacji ośrodków oraz wzajemne poznanie się koordynatorów, samorządowców, przedstawicieli klubów sportowych etc. Młodzieżowy turniej piłkarski, który z roku na rok stanowi coraz większe wyzwanie logistyczne, poddany zostanie ocenie właściciela Programu i koordynatorów oraz podjęta zostanie decyzja o formie jego kontynuacji w kolejnych latach. Wybrana zostanie stała lokalizacja dla rozgrywek, sposób rekrutowania drużyn i podziału kosztów organizacji wydarzenia.

Zarządzanie Programem na poziomie centralnym wymagać będzie wdrożenia dodatkowych działań w zakresie promocji Programu KIBICE RAZEM w mediach społecznościowych i tradycyjnych, polegających na m.in. zwiększeniu liczby publikacji w opiniotwórczej i branżowej prasie.

Efektom podjętych działań będzie identyfikacja wszystkich partnerów z założeniami i celami Programu MSiT, integracja realizatorów projektu oraz dotarcie z informacją o Programie do szerszego grona odbiorców.

5.

Podniesienie standardów zarządzania ośrodkiem dla kibiców na poziomie lokalnym. Sposób funkcjonowania ośrodków, realizowane działania i zasoby kadrowe różnią się znacznie w zależności od lokalizacji. W ubiegłych latach udało się wdrożyć jedynie część przedsięwzięć, mających na celu podniesienie standardów pracy ośrodków. Służyć temu miały spotkania robocze koordynatorów, jednak sposób ich organizacji nie pozwolił na pełną realizację stawianych przed nimi celów. W nowym Programie spotkania robocze będą miały charakter przede wszystkim szkoleniowy. Organizacja szkoleń dla kadr powierzona zostanie koordynatorowi centralnemu. Szkolenia odbywać się będą podczas cyklicznych spotkań roboczych (3 spotkania w każdym roku) i prowadzone będą przez trenerów, profesjonalnie zajmujących się realizacją szkoleń w zakresie m.in.: zarządzania projektami, organizacji czasu pracy, marketingu, promocji w mediach społecznościowych, zarządzania wolontariatem, tworzenia wniosków o granty, rozliczania dotacji z budżetu państwa itp. Dodatkowym działaniem w zakresie usprawnienia zarządzania będzie opracowanie standardów jakości dla ośrodków lokalnych. Rekomendacje dla poszczególnych ośrodków, przygotowane na podstawie ww. wytycznych wskazywać będą na te obszary, które wymagają zmiany lub też takie, które warto powielić w innych miastach.

Efektem podjętych działań będzie rozwój zasobu kadrowego poprzez podniesienie kompetencji koordynatorów w celu efektywnej realizacji celów Programu KR.

6.

Promocja Programu. Koordynator centralny Programu MSiT przedstawi program jego promocji w różnych kanałach komunikacji. Upowszechnianie wiedzy o Programie odbywać się będzie poprzez publikowanie informacji na profilach w mediach społecznościowych oraz na stronie i podstronach www.kibice-razem.pl. Koordynatorzy ośrodków dla kibiców zobowiązani zostaną do informowania mediów lokalnych o swoich bieżących działaniach, a koordynator centralny – do szerzenia wiedzy o Programie nie tylko na własnej stronie internetowej, ale również w mediach ogólnopolskich, w tym w prasie sportowej czy o tematyce kibicowskiej. Promocja Programu odbywać się będzie również poprzez organizację i udział w konferencjach.

Efektem podjętych działań będzie popularyzacja wiedzy o Programie MSiT oraz pozyskiwanie kolejnych partnerów do realizacji projektu.

7.

Promocja Programu na arenie międzynarodowej. Przed koordynatorem centralnym i lokalnymi postawione zostanie zadanie w zakresie współpracy międzynarodowej. Upowszechnianie wiedzy o Programie, jako wzorca dla innych państw i modelowego rozwiązania w obszarze dialogu z kibicami, przyjąć może formę udziału w konferencjach międzynarodowych, zapraszania prelegentów i uczestników zagranicznych na wydarzenia organizowane przez ośrodki czy też wizyt studyjnych w ośrodkach w innych państwach (lub organizacje wizyt dla partnerów z zagranicy w Polsce).

Efektom podjętych działań będzie pozyskanie wiedzy o sposobach współpracy z kibicami w innych krajach, wdrożenie najlepszych praktyk zagranicznych i promocji Programu MSiT jako modelowego rozwiązania w zakresie dialogu z kibicami piłki nożnej.

8.

Aktywizacja środowiska kibiców niepełnosprawnych. Wsparcie udzielane kibicom niepełnosprawnym ma na celu likwidowanie barier dla ich uczestnictwa w imprezach sportowych oraz minimalizowanie uprzedzeń w stosunku do tej grupy społecznej. Realizacja poprzedniej edycji Programu KIBICE RAZEM przyczyniła się do powstania kilkunastu formalnych i nieformalnych organizacji kibiców niepełnosprawnych oraz Federacji Kibiców Niepełnosprawnych (FKN).

W kolejnych 3 latach funkcjonowania Programu KR nacisk położony zostanie na zwiększenie współpracy z FKN i już istniejącymi stowarzyszeniami. Zatrudniony zostanie koordynator ds. współpracy z kibicami niepełnosprawnymi, który wraz z ośrodkami lokalnymi, odpowiadać będzie m.in.: za stworzenie listy stowarzyszeń kibiców niepełnosprawnych, współpracujących z MSiT, organizację wyjazdów osób niepełnosprawnych na mecze Reprezentacji Polski w piłce nożnej i lokalne imprezy sportowe oraz wdrażanie inicjatyw na rzecz zachęcania osób niepełnosprawnych do regularnego i czynnego wspierania swojej drużyny i podejmowania aktywności fizycznej (np. organizacja „Tygodnia Bez Barier” i integracyjnego turnieju piłkarskiego dla osób z niepełnosprawnością).

Przedstawiciele stowarzyszeń kibiców niepełnosprawnych, współpracujących z MSiT, zostaną włączeni do cyklu szkoleń dla koordynatorów Programu. Koordynator ds. współpracy z kibicami niepełnosprawnymi zobowiązany zostanie również do nawiązania kontaktu z delegatami meczowymi i osobami odpowiedzialnymi za organizację meczów w celu podniesienia jakości obsługi osób z niepełnosprawnościami na imprezach sportowych.

Koordynator, jako rzecznik środowiska kibiców niepełnosprawnych, aktywnie wspierać będzie rozwój sieci klubowych koordynatorów ds. kibiców osób niepełnosprawnych (DSLO), w tym rekrutację nowych DSLO w klubach Ekstraklasy i I Ligi. Służyć on będzie wsparciem merytorycznym dla koordynatorów DSLO oraz grup zakładających struktury wspierające kibiców niepełnosprawnych.

Inne zadania realizowane pod auspicjami Programu MSiT KIBICE RAZEM to rozwój FKN i włączanie kolejnych stowarzyszeń do Federacji oraz przeprowadzenie analizy jakości obsługi kibiców z niepełnosprawnych przez kluby piłkarskie i opracowanie systemu certyfikacji dla klubów, wskazujących na poziom tej obsługi.

Efektom podjętych działań będzie kontynuacja współpracy z organizacjami kibiców i wspieranie rozwoju struktur formalnych w tym środowisku oraz pomoc w nawiązywaniu przez nie współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za organizację i bezpieczeństwo imprez sportowych.

V. Cele Programu

Cel strategiczny

Celem strategicznym Programu KIBICE RAZEM jest poprawa organizacji i bezpieczeństwa imprez sportowych poprzez stworzenie stabilnych struktur dialogu i współpracy z kibicami.

Cele szczegółowe

1. aktywizacja środowisk kibicowskich w kierunku działań społecznych i włączenia kibiców w środowisko lokalne;
2. demokratyzacja i profesjonalizacja struktur stowarzyszeń kibicowskich;
3. kształtowanie postaw pozytywnego kibicowania oraz redukcja postaw przemocy i agresji w środowisku kibiców;
4. otwarcie stadionów na nowe grupy społeczne i włączenia do środowiska kibiców grup wykluczonych;
5. aktywizacja kibiców niepełnosprawnych;
6. zmiana wizerunku kibica w opinii publicznej.

Cele operacyjne

1. stabilizacja i instytucjonalizacja współpracy ośrodków lokalnych z jednostkami samorządu terytorialnego oraz pozyskanie nowych partnerów dla projektu;
2. zapewnienie stabilnego modelu finansowania z udziałem MSiT, koordynatora centralnego oraz samorządów lokalnych oraz poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań;
3. poprawa jakości zarządzania Programem na poziomie centralnym;
4. poprawa jakości zarządzania ośrodkiem dla kibiców na poziomie lokalnym;
5. otwarcie nowych ośrodków i rozszerzenie projektu na kolejne grupy kibiców;
6. wzmocnienie działań promocyjnych i komunikacji z mediami w celu upowszechniania wiedzy o Programie i budowania pozytywnego wizerunku kibica;
7. wymiana doświadczeń na polu międzynarodowym – promocja Programu za granicą i pozyskiwanie dobrych praktyk;
8. wsparcie środowiska kibiców niepełnosprawnych.

VI. Organizacja i finansowanie Programu

Program realizowany będzie w cyklu wieloletnim i finansowany z dotacji MSiT, środków z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, środków własnych beneficjenta oraz innych źródeł (np.: z funduszy celowych, funduszy strukturalnych Unii Europejskiej). Koordynator centralny stanowić będzie ogniwo pośredniczące pomiędzy MSiT a ośrodkami i reprezentować ośrodki lokalne na poziomie centralnym. Przedstawi on, w ramach oferty konkursowej, deklaracje stowarzyszeń kibiców o chęci przystąpienia do Programu KIBICE RAZEM oraz listę urzędów miast zainteresowanych partycypacją finansową w projekcie. Dotacja MSiT przekazana zostanie koordynatorowi centralnemu w drodze otwartego

konkursu ofert na realizację Programu KIBICE RAZEM w latach 2019 - 2021 na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

Umowa na realizację zadania publicznego podpisana zostanie na okres 3 lat (2019 – 2021) z zastrzeżeniem aneksowania corocznie wysokości dotacji MSiT. Oferent w ramach konkursu ofert wykazać musi udział środków finansowych własnych lub środków finansowych pochodzących z innych źródeł w wysokości co najmniej 10% dotacji MSiT. Beneficjent ma możliwość ubiegania się o dofinansowanie z innych źródeł np. dotacji z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, funduszy celowych, środków z funduszy strukturalnych.

Szacowana kwota środków budżetowych MSiT na realizację programu w latach 2019 - 2021 wyniesie 3 600 000 złotych. Wysokość dotacji w kolejnych latach wynosić będzie odpowiednio: 1 100 000 zł w 2019 r., 1 200 000 zł w 2020 r. i 1 300 000 zł w 2021 r. Wysokość środków, jaką Minister Sportu i Turystyki przeznaczy na realizację Programu w danym roku, będzie jednak uzależniona od kwoty ogółem środków, jaka będzie w dyspozycji Ministra w ramach części 25 – Kultura fizyczna. Wysokość kwoty dofinansowania znana będzie dopiero po uchwaleniu ustawy budżetowej na dany rok.

W kolejnych latach planowane jest utrzymanie finansowania już istniejących ośrodków dla kibiców oraz otwarcie nowych lokalizacji. Liczba ośrodków wzrośnie do maksimum 20 ośrodków w 2021 r., w zależności od możliwości finansowych MSiT i jednostek samorządu terytorialnego.

Kwota dotacji MSiT na realizację zadania publicznego wyniosła w 2018 r. 1 030 000 zł (przy 17 ośrodkach dla kibiców). W kolejnej perspektywie zostanie ona zwiększona zgodnie z ww. szacunkiem. **Zwiększenie dotacji MSiT w kolejnych latach jest konieczne dla dalszej realizacji Programu i uwarunkowane następującymi czynnikami:**

1. wzrost kosztów funkcjonowania ośrodków dla kibiców (modernizacja lokali, wymiana sprzętu, wyższe koszty osobowe);
2. zwiększenie środków na realizację harmonogramu działań tzw. budżet warsztatowy (zwiększenie liczby zadań w Programie, niedostateczna wysokość dotacji miejskich na realizację działań);
3. koszty realizacji nowych zadań (szkolenia dla koordynatorów, opracowania standardów jakości dla ośrodków lokalnych);
4. zwiększenie budżetu na działania na rzecz środowiska kibiców (w tym zatrudnienie koordynatora ds. kibiców niepełnosprawnych);
5. otwarcie nowych ośrodków.

Plan finansowy Programu w latach 2019 – 2021 w ramach środków MSiT		
Rok	Kwota dotacji celowej z MSiT (zł)	Liczba ośrodków
2019	1 100 000	18
2020	1 200 000	19
2021	1 300 000	20

Kosztorys realizacji zadania publicznego opracowany został w oparciu o koszty wdrożenia Programu KIBICE RAZEM w latach 2016-2018. **Dotacja MSiT pokrywała ok. 40% wszystkich kosztów realizacji zadania w danym roku, budżet jst i środki własne koordynatora centralnego – ok. 60%.** Roczny koszt lokalnego ośrodka KIBICE RAZEM wynosił od 120 000 do 200 000 złotych (w zależności od lokalizacji ośrodka).

VII. Realizatorzy Programu

Realizacja zadań Programu będzie prowadzona na trzech szczeblach:

- właściciel Programu - Ministerstwo Sportu i Turystyki** bierze czynny udział w realizacji Programu, w szczególności poprzez:
 - promocję projektu, w tym m.in.: przekazywanie informacji o działalności ośrodków do kierownictwa MSiT, publikacja artykułów nt. Programu na stronie internetowej MSiT,
 - organizację ogólnopolskiej konferencji nt. współpracy z kibicami i bezpieczeństwa imprez sportowych,
 - nawiązywanie kontaktów ze stowarzyszeniami kibiców i samorządami, które planują przystąpić do Programu w kolejnych latach.
- koordynator centralny Programu** - beneficjent otwartego konkursu ofert, z następującym zakresem zadań:
 - realizacja obowiązków wynikających z umowy na realizację zadania publicznego, np.: sporządzanie częściowego i końcowego raportu z realizacji zadania;
 - pozyskiwanie stowarzyszeń kibiców i jednostek samorządu terytorialnego do udziału w Programie;
 - wspieranie procesu powstawania lokalnych ośrodków KIBICE RAZEM;

- d. nadzór nad bieżącą działalnością ośrodków;
 - e. organizacja szkoleń i spotkań roboczych dla koordynatorów oraz wizytacji w ośrodkach lokalnych;
 - f. nawiązywanie kontaktów z placówkami naukowymi i z partnerami zagranicznymi;
 - g. koordynacja inicjatyw ponadregionalnych i międzynarodowych;
 - h. promocja Programu np. prowadzenie centralnej strony internetowej KIBICE RAZEM.
3. **koordynator lokalnego ośrodka dla kibiców**, wskazany przez koordynatora centralnego, z następującym zakresem zadań:
- a. pozyskanie wsparcia finansowego np. z samorządu lokalnego;
 - b. wybór i przystosowanie lokalu na potrzeby ośrodka;
 - c. realizacja harmonogramu działań ośrodka, przyjętego w umowie pomiędzy MSiT a beneficjentem konkursu ofert;
 - d. współpraca z organizacjami rządowymi, stowarzyszeniami kibiców, klubami sportowymi, urzędami i instytucjami oraz wolontariuszami;
 - e. promocja Programu KIBICE RAZEM na szczeblu lokalnym.

VIII. Adresaci Programu

Priorytetową grupę odbiorców Programu stanowią kibice klubów piłkarskich. Do grup i instytucji, na które oddziaływać będzie Program, zaliczyć należy również:

1. władze samorządowe i społeczność lokalna;
2. instytucje lokalne np.: szkoły, szpitale, świetlice środowiskowe, domy opieki społecznej, domy dziecka, zakłady opiekuńczo wychowawcze, kluby sportowe;
3. dzieci i młodzież oraz rodziny, korzystające z oferty ośrodków;
4. kibice niepełnosprawni;

IX. Monitorowanie Programu

Za nadzór i monitorowanie Programu odpowiadają na poziomie ogólnopolskim – właściciel Programu (MSiT) i koordynator centralny, na poziomie lokalnym – koordynatorzy lokalnych ośrodków Programu. Nadzór nad pracą koordynatora centralnego oraz ośrodkami lokalnymi odbywać się będzie poprzez wizytacje w poszczególnych lokalizacjach przez pracowników MSiT, udział w wydarzeniach organizowanych przez beneficjenta i lokalne ośrodki KIBICE RAZEM, kontrolę finansową wydatkowania środków oraz nadzór merytoryczny poprzez monitorowanie działań bieżących i sprawozdań częściowych i końcowych beneficjenta.

X. Mierniki do oceny efektywności Programu

Skuteczność realizacji Programu, w tym przede wszystkim stopień realizacji jego celów oraz ocena efektywności działań podjętych przez koordynatora centralnego i koordynatorów lokalnych, określona zostanie na podstawie niezależnej, naukowej ewaluacji Programu, przygotowanej na zlecenie MSiT. Ewaluacja stanowić będzie podsumowanie 3 lat realizacji Programu i zawierać będzie m.in. analizę osiągniętych wartości następujących mierników.

Mierniki do oceny efektywności realizacji Programu przez koordynatora centralnego¹:

Lp.	Miernik	Wartość docelowa (2019)	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2021)
1.	Liczba nowych stowarzyszeń kibiców zainteresowanych przystąpieniem do Programu MSiT	1	1	1
2.	Liczba ośrodków lokalnych	18	19	20
3.	Liczba artykułów nt. Programu KR na stronie głównej www.kibice-razem.pl	2	2	2
4.	Liczba artykułów/relacji w mediach nt. Młodzieżowego Turnieju Piłkarskiego	10	10	10
5.	Liczba szkoleń dla koordynatorów lokalnych Programu MSiT	3	3	3
6.	Suma środków finansowych zewnętrznych w wysokości wyższej niż kwota dotacji MSiT	>100	>100	>100

Opis mierników:

1. Liczba nowych stowarzyszeń kibiców (nieposiadających ośrodka lokalnego) zainteresowanych przystąpieniem do Programu MSiT w danym roku (pisemne deklaracje).

¹ Wskazane wartości docelowe zostały określone szacunkowo. Dopuszcza się ich aktualizację w kolejnych latach.

2. Liczba ośrodków KIBICE RAZEM w danym roku (umowa z miastem na prowadzenie ośrodka, umowa najmu lokalu).
3. Liczba artykułów nt. działań realizowanych w Programie zamieszczonych na stronie głównej www.kibice-razem.pl, niebędących kopią relacji z podstrony lokalnego ośrodka KR w miesiącu (relacja video, pdf artykułów, zrzut ekranu).
4. Liczba artykułów w prasie i/lub relacji w telewizji, radio i portalach internetowych (z wyłączeniem www.kibice-razem.pl) na temat Młodzieżowego Turnieju Piłkarskiego KIBICE RAZEM w ciągu tygodnia przed i tygodnia po przeprowadzeniu Turnieju w danym roku (relacja video, pdf artykułów, zrzut ekranu).
5. Liczba szkoleń dla koordynatorów lokalnych Programu MSiT zorganizowanych w danym roku.
6. Suma środków finansowych zewnętrznych (niepochodzących z dotacji przekazanej przez MSiT) np.: wkład finansowy beneficjenta, jst, sponsorów w wysokości wyższej niż kwota dotacji przyznana przez MSiT w danym roku - udział dotacji MSiT w koszcie realizacji Programu = 100.

Mierniki do oceny efektywności realizacji Programu przez koordynatorów lokalnych:²

Lp.	Miernik	Wartość docelowa (2019)	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2021)
1.	Liczba organizacji realizujących projekty we współpracy z lokalnym ośrodkiem KR	7	8	9
2.	Liczba artykułów w prasie/relacji w mediach na temat działań ośrodka	2	2	2
3.	Liczba artykułów na podstronie internetowej ośrodka KR	4	4	4
4.	Liczba wniosków na dofinansowanie zewnętrzne złożonych przez koordynatorów/stowarzyszenie kibiców/ lokalnego operatora Programu	2	2	2
5.	Liczba umów sponsorskich podpisanych przez koordynatorów/stowarzyszenie kibiców/lokalnego operatora Programu	3	4	5
6.	Liczba wolontariuszy współpracujących z lokalnym ośrodkiem KR	4	5	6
7.	Liczba imprez sportowych zorganizowanych we współpracy ze stowarzyszeniem kibiców/klubem sportowym	2	2	2

² Wskazane wartości docelowe zostały określone szacunkowo. Dopuszcza się ich aktualizację w kolejnych latach.

8.	Liczba warsztatów dla kibiców	12	12	12
9.	Liczba imprez upamiętniających wydarzenia ważne dla kibiców i historii klubu sportowego zorganizowanych we współpracy ze stowarzyszeniem kibiców i/lub klubem sportowym	2	2	2
10.	Liczba wyjazdów/wyjazdów na wydarzenia sportowe zorganizowanych we współpracy z kibicami	6	6	6
11.	Liczba wyjazdów/wyjazdów na wydarzenia sportowe organizowanych dla kibiców niepełnosprawnych	6	6	6
12.	Liczba wydawnictw wydanych w liczbie co najmniej 200 egzemplarzy	2	2	2
13.	Liczba nowych „polubień” profilu ośrodka lokalnego na portalu Facebook	100	100	100

Opis mierników:

1. Liczba organizacji, w tym np. organizacji pozarządowych, klubów sportowych, ośrodków sportu, realizujących projekty we współpracy z lokalnym ośrodkiem KIBICE RAZEM w danym roku (pisemne potwierdzenie współpracy z wyszczególnieniem wspólnie zrealizowanych działań).
2. Liczba artykułów w prasie i/lub relacji w telewizji, radio i na portalach internetowych (z wyłączeniem www.kibice-razem.pl) na temat działań lokalnego ośrodka w miesiącu (relacja video, pdf artykułów, zrzut ekranu).
3. Liczba artykułów zamieszczonych na podstronie internetowej lokalnego ośrodka KIBICE RAZEM w miesiącu (relacja video, pdf artykułów, zrzut ekranu).
4. Liczba wniosków na dofinansowanie zewnętrzne (np.: aplikacja w konkursie grantowym ogłoszonym przez samorząd, urząd centralny, UE) złożonych przez koordynatorów lokalnego ośrodka, stowarzyszenie kibiców przy współpracy z ośrodkiem lokalnym lub lokalnego operatora Programu w danym roku (kopia aplikacji).
5. Liczba umów sponsorskich (w tym umów darowizny) podpisanych przez koordynatorów lokalnego ośrodka, stowarzyszenie kibiców przy współpracy z ośrodkiem lokalnym lub lokalnego operatora Programu w danym roku (kopia umowy, list z podziękowaniami).
6. Liczba wolontariuszy współpracujących z lokalnym ośrodkiem KIBICE RAZEM w danym roku (karty pracy, umowy wraz z arkuszami godzin pracy).
7. Liczba imprez sportowych zorganizowanych we współpracy ze stowarzyszeniem kibiców i/lub klubem sportowym (z wyłączeniem Młodzieżowego Turnieju Piłkarskiego KIBICE RAZEM) dla co najmniej 80 uczestników w danym roku (dokumentacja fotograficzna, relacja na stronie Programu, FB lub w innych mediach).
8. Liczba warsztatów dla kibiców (podnoszących ich kompetencje) dla co najmniej 10 uczestników w danym roku (listy obecności).

9. Liczba imprez upamiętniających wydarzenia ważne dla kibiców i historii klubu sportowego zorganizowanych we współpracy ze stowarzyszeniem kibiców i/lub klubem sportowym, dla co najmniej 30 uczestników w danym roku (dokumentacja fotograficzna, relacja na stronie Programu, FB lub w innych mediach).
10. Liczba wyjść i/lub wyjazdów grupowych na wydarzenia sportowe zorganizowanych we współpracy z kibicami w danym roku (lista uczestników).
11. Liczba wyjść i/lub wyjazdów grupowych na wydarzenia sportowe zorganizowanych dla kibiców niepełnosprawnych w danym roku (lista uczestników).
12. Liczba biuletynów, informatorów lub innych wydawnictw dotyczących m.in.: działalności ośrodka KIBICE RAZEM, klubu sportowego lub tematyki kibicowskiej wydanych w liczbie co najmniej 200 egzemplarzy w danym roku.
13. Liczba nowych „polubień” profilu ośrodka lokalnego KIBICE RAZEM na portalu Facebook w danym roku.